

Mater Lithuaniae, ora pro nobis!

ЛІТВА

глос монархісты

№ XXII (22)

МЕСЯЦ ЛІПНЕНЬ AD MMVII (2007)

ГАЗЭТА ЗАСНАВАНА АД MCMVIII (1908),
АДНОЎЛЕНА АД MCMVC (1995)

ПАДЗЕЯ

Імша Ўсіх Часоў – вольная !

Сваім Motu Proprio “Summorum Pontificorum” Папеж Бэнэдыкт XVI вызваліў Імшу Ўсіх Часоў, называнай яшчэ Старой альбо Трыдэнцкай, з увязнення дазволіў і фармальнасцяй. Ад гэтага моманту кожны ксёндз мае права самастойна вырашашь водле якога імшалу адпраўляць, а Імша Ўсіх Часоў набыла назув экстраардынарны. Дзеля тлумачэння: некаторыя людзі, у тым ліку і каталікі, думаюць, што імша ў Касыцёле заўжды была такой як зараз. Насамрэч усё было інакш. Вельмі доўгі перыяд – амаль 400 год ажно да 1962 году імша мела нязменныя характеристар. Яе літургічная форма была зацверджана Папежам Св. Піям V булляй “Quo Primum” у 1570 г., які дазволіў кожнаму съвтару адпраўляць Імшу традыцыйнага лацінскага абраду (трыдэнцкую), без сутыкнення з якімі-кольве касыцельнымі карамі. Тому ўжываеца таксама яе назва як Імшы Ўсіх Часоў. Засыярогу “без сутыкнення зя якімі-кольве касыцельнымі карамі” трэба разумець як дазвол і вызначэнне як асноўной менавіта і толькі для гэтай імши, бо усе іншыя на той момант падлягалі спэцыяльнаму парадку. Папеж Бэнэдыкт XVI яшчэ раз пацвердзіў важнасць булылі сьв. Пія V, з чаго мы і ўвесць традыцыйны лацінскі люд Божы нязъмерна цешымся і чакаем пашырэння пекнасці гэтага лацінскага абраду па ўсёй літоўскай зямлі. Laudetur Iesus Christus! Salve Maria!

ACK

Ці магчыма літвінаў
і беларусцаў вучыць
па адных і тых жа
падручніках гісторыі?

ТОЛЬКІ НЕКАЛЬКІ ЗНАКАВЫХ ГІСТАРЫЧНЫХ ПАДЗЕЙ, у якіх гісторычна міфалогія двух народаў, (што спрадвеку жывуць побач, шчыльна пераплеценая паміж сабой, як армяне і азербайджанцы, або яўрэі і арабы) разыходзіцца настолькі істотна, што пра выпрацоўку агульной візіі казаць немагчыма, і таму даводзіцца або наўпрост хлусіць, або замоўчваць факты.

Крэўская унія 1385. Калі для беларусцаў дзень 14.08.1385 сімвалізуе ўзмацненне прыгнёту (да літоўскага, маўляў, дадаліся польскі і ватыканскі), дык для літвінаў, наадварот, гэты дзень і гэта падзея сімвалізуе набыццё святла Праўдзівай Веры і сапраўдны Акт Стварэння літвінскай нацыі. У гэтых дзень, больш за шэсць стагоддзяў таму, пачаўся доўгі шматвекавы шлях стварэння з літоўцаў і русінай нашай нацыі, праз адмаўленне ад цемры пагансках забабонаў і цяжкую вартавую службу на рубяжы абароны хрысціянскай цывілізацыі ад туранскіх ордаў. Менавіта гэты дзень мусіць быць галоўным нацыянальным святым літвінаў, значэнне якога для нас нашмат больше, чым для суседніх народаў – сучасных беларусцаў і літоўцаў. Колькі б літвінаў не заставалася на зямлі, яны мусіць імкнунца ў гэты дзень з’ехацца ў Крэва, каб ушанаваць ізноў гэтыя вялікі дзень.

Сярэдняя Літва 1920-1922. У ацэнцы гэтай дзяржавы мы разыходзімся з усімі суседзямі. Для сучасных беларусцаў і літоўцаў, якія байкатавалі Сярэднюю Літву, яна была інструментам польскай агрэсіі. Для палякаў з Кароны, пасля няўдачы федэрацийнага праекту – крокам для поўнай інкарпарацыі ў Польшчу. Для нас гэта правобраз самастойнага існавання.

Пачатак вайны. Для беларусцаў апошняя вайна, з якой яны адлічаюць сваю незалежнасць і якой ганарацца больш за ўсё ў гісторыі, началася 22.06.1941. Для нас, як і для наших братоў палякаў – 01.09.1939, з наступным ударам нам у спіну 17.09.1939, які беларусцы святкуюць як дзень уз’яднання іх нацыі. Дый увесь перыяд паміж 1921 і 1939 у т.зв. Заходніяй Беларусі, які беларускам бачыцца суперніком кацшарам, для нас такім не выглядае.

Гэта толькі некалькі з безлічі гісторычных фактав і датаў, у ацэнцы якіх мы разыходзімся настолькі істотна, што пра існаванне адной нацыі казаць не даводзіцца. 1648, 1863, 1944, 1994. То самае і са знакавымі гісторычнымі асобамі і міфічнымі героямі, многіх з якіх мы з беларусцамі ацэніваем дыяметральна процілегла. Хіба Афанасій Філіповіч і Андрэй Баболя – пакутнікі адной нацыі? Такое ўяўленне можа існаваць толькі ў постмадэрністскай галаве, прымітай крэтыністымі СМИ. А наколькі мы разыходзімся ў ацэнцы Каролічкі-Стахічкі, Месіі шчырых люцоў, які ці то мусіць прыйсці, ці то ўжо прыйшло да беларусцаў, каб выбавіць іх ад нас?

Немагчыма прымусіць нас жыць разам. Гэта гвалт супраць абодвух.

Манн Курт

ЗДАРЭНЬНЕ

Пэўнага дня, калі прадстаўнік рэдакцыі забіраў рэшту газеты з бюро БНФу на вул. Варвашэні-Машэрава, 8 у Менську-Літоўскім, пані на рэцэпцыі нечакана пайніфармавала таго прадстаўніка аб тым, што болей газета “Літва” у гэтым бюро прымасца на адплатны распаўсюд ня будзе. Прычынай дзеля таго стала водле словаў тэй Пані высокая ступень крадзязяму газеты, якая з прычыны малога фармату ёсьць цяжка заўважальнаі сярод іншых дужэйшых выданьняў.

У сувязі з вышэйшым рэдакцыяй выражает сваю радасць з прычыны надзвычайнай цікавасці да літвінскага слова, якое началі красыці, а таксама абвяшчае, што ад гэтага моманту газету можна будзе неадплатна дастаць у тым самы бюро. Тыя ж з асобаў, якія жадаюць дапамагчы нам у нялёгкім змаганьні з праціўніццамі сучаснага ліберальнага сьевetu, могуць гэта зрабіць ахвяруючы давольную суму ў кожным каталіцкім касыцёле ў сьвяце з інтэнцыяй Божага Бласлаўлення і паспяховасці для газеты “Літва” і Вялікага Княства Літоўскага, а Добры Бог, які прыбывае ў сваім Святым Касыцёле адудзячыць нам водле сваіх Боскай шчодрасці. Божа заплаці ўсім ахвярадаўцам!

Рэдакцыя

ІНФАРМАЦЫЯ

Рэдакцыя газеты “Літва” жадае пайніфармаваць сваіх чытчачоў аб tym, што пачынаючы ад нумару XXI (21) вэрсы газеты кірылічна і лацінічна не зьяўляюцца ідэнтычнымі. Перыядычнасць абедзівую вэрсы таксама мае зъмяніцца, гэта значыць цырылічна стане часцейшай, а лацінічна радзейшай, што аднак будзе кампенсація яе аб’ёмам. Вышынапісаныя зъмены спрычынены рознымі мэтавымі групамі, на якія кіруюцца даныя вэрсы, а адпаведна з тым і рознай у будучыні іх спэцыфікай. Спадзяемся, што даныя зъмены прыйдутьца даспадобы усім чытчачам.

ДЫСКУСЫЯ

Водгук Пана Ўладзіслава Б. на артыкул ”Юрыдычныя падставы ВКЛ” з № XXI

Шаноўны Аляксандар,

Перапрашаю, што зацягнуў з абяцаным адказам, але насамрэч ня меў да гэтага часу вольнай хвіліны. Таксама наўзаем віншую з Калядамі й Новым годам! Трымайце мае найлепшыя зычэньні.

Цяпер уласна па справе. Па шчырасыці, я ня надта разумею, што менавіта Вы ад мяне чакаецце ў дадзенай сытуацыі ў якасці “камэнтатара зь міжнароднага права”. Бадай найлепшым варыянтам было б сустрэцца і абмеркаваць тое, што Вас цікавіць за кубкам гарбаты, але... Караваць, урэшце я вырашыў, што найлепшым варыянтам будзе не парадкоўны камэнтар, а рэзюмэ маіх крытычных думак з нагоды прэзэнтаванай Вамі ідэі. Тому прашу ўспрымаць мае думкі неэмсційна, а спрабаваць, ізноў жа крытычна, абдумаць. Мяркую, Вам патрэбны перадусім агляд патэнцыйных крытычных контрагумэнтаў з пункту гледжанья міжнароднага права, каб быць падрыхтаваным да наступнай дыскусіі, якую мусіць выклікаць прэзэнтация Вашых ідэяў. Вось жа.

1. Прашу закцэнтаваць увагу, што ўсе тэзы, якія я выкладаю ніжэй, датычацца сучаснага перыяду развіцця МП. То бок базующа яны перадусім на рашэннях універсальнага міжнароднага органу – Міжнароднага суда спрадядлівасці (Гаага, далей Суд). Гэты орган ё неад'емнай часткай павенчанай “ААНаўскай” систэмы міжнароднага правапарадку і разглядае спрэчкі адно паміж дзяржавамі. У сваіх рашэннях Суд абапіраецца перадусім на міжнародныя дамовы (*international agreements*) ды міжнародныя звычай (*international custom*). Пад увагу бяруцца таксама прынцыпы міжнароднага права (*principles of International Law*), а таксама шэраг дапаможных крыніцаў (*secondary sources*).

2. Беларусь ад сама канфэрэнцыі ў Сан-Францыска ёсьць часткай – суб'ектам – гэтага міжнароднага правапарадку. З адной адметнасцю – у 1991 годзе Вярхоўны Савет БССР пайнфармаваў Генэральную Асамблею і Раду Бясыпекі пра змену статусу краіны ды, адпаведна, змене называ (дарэчы, менавіта ад гэтага часу недапушчальнымі ёсьць звароты ў дачыненіі да Беларусі як да *Byelorussia*\Белоруссия – апошняя ёсьць скарочанай формай *Byelorussian Socialist Republic*, якая спыніла існаваньне ў 1991 годзе. Зь іншага боку, *de jure* Рэспубліка Беларусь ёсьць правапераемніцай Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Ні адзін сур'ёзны праўнік ня возьмечца съцвярджаць, нібы Рэспубліка Беларусь ёсьць *правай пераемніцай* (гэта вельмі вузкі, але надта важны тэрмін для ўсяго міжнароднага права) Рэчы Паспалітай, ВКЛ ці Палацкага княства. Суд трактуе “правапераемніць” скрайне вузка, а рашэнні Суда ёсьць абавязковымі для Рэспублікі Беларусь. Любое абвішчэнне новага “ВКЛ” будзе патэнцыйна

вытлумачанае, як змена называ Рэспублікай Беларусь, але ў жадным разе ні як “акт праўнага пераемства” (*act of legal succession*). Больш за тое, падобнае “перайменаванье” немінуча выкліча палітычна-праўны скандал, бо відавочна спрычыніць апратэстацию Летувіскай Рэспублікай ды, магчыма, Рэспублікай Польшчай ды Рэспублікай Україна. У сваёй апратэстациі названыя суб'екты будуць кіравацца думкамі, выкладзенымі ў наступных пунктах (перадусім гл. п. 5). У выніку Эўропа пацешыцца з чарговага “македонскага” канфлікту. Нагадаю, што дыпламатычныя стасункі паміж Грэцыяй і Рэспублікай Македонія былі спыненыя, бо першая адмаўляеца прызнаваць другую з адпаведнай назвой. Зь іншага боку, анякіх праўных, то бок судовых мэханізмаў прымусіць Македонію зъмяніць назыву Грэцыя гэтак і на вынайшла.

3. Я паспрабую максымальна спрошчана апісаць лёгіку, якой кіруеца Суд. Базуецца яна перадусім на Канвэнцыях аб праўнай пераемнасці (гзн. міжнародных дамовах).

Пераемнасць (*Continuity*) мае месца, калі адная дзяржава рэпрэзентуе the continuing existence папярэдняй дзяржавы.

The continuity existence=гэта праўная тоеснасць (юрыдычна ідэнтычнасць) + палітычна тоеснасць:

- калі няма сумнёву ў наяўнасці юрыдычнай і палітычнай ідэнтычнасці (ніводная зь дзяржаваў не аспрэчвае) > пераемства;
- няма *existing legal & political identity*> дзяржава-папярэдніца спыніла існаваць.

4. Галоўная крыніца – звычай дзяржайной пераемнасці. Звычай можна давесці з дапамогай аналізу агульнай практикі стасунку паміж дзяржавамі. Напрыклад, гэтак было ў выпадку Індый і Пакістану. Індый зъмяшчала 3\4 тэрыторыі. Кантынуітэт быў відавочным. Ні Рэспубліка Беларусь, ні, дарэчы, Летувіская Рэспубліка ня маюць “індыйскага” аргументу. Галоўнае съведчаньне дзяржайнага кантынуітэту – гэта прызнанье ААН пераемнасці папярэдняга чальца ў ААН. ВКЛ ніколі не было чальцом ААН.

5. У той жа час існуюць пэўныя крытэрыі, якія ў сваёй практицы развязаю Суд, дзеля вызначэння таго, ці захоўваецца юрыдычная і палітычна ідэнтычнасць дзяржавы-папярэдніцы (уласна гэта, на колькі я зразумеў, і ёсьць мэтай Вашага даследавання), а менавіта ці захоўвае дзяржава, што прэтэндуе на пераемства:

- большасць (пераважную) тэрыторыі дзяржавы-папярэдніцы (у tym ліку цэнтар гістарычнага завязаньня – глядзіце ніжэй выпадак Турэччыны і Асманскай Імперыі, як вынятак)
- большасць узброеных сілаў
- большасць натуральных рэсурсаў
- большасць насельніцтва

- месца кіравання (*seat of government*) ды кантроль над большасцю цэнтральных урадавых інстытуцый

- ці існуе дамова аб падзеле паміж заікаўленымі дзяржавамі? – прычым, на маю думку, аналізуочы рашэнні Суда – гэта адная з найважлівейшых перадумоваў.

6. І гэтак нават спэкулятыўна апэлюючы да тэрміну “праўная пераемнасць”, немінуча паўстаюць праблемы:

- Адсутнасці большасці тэрыторыі (спрабуйце падкрэсліваць гістарычнае ядро ўтварэння, калі непасрэднай супрэматай Вашага даследавання ёсьць давесці “праўную лінію”, дарэчы, таксама вельмі сумнёўны ў юрыдычным сэнсе тэрмін)
- Якія ўзброенныя сілы?
- Насельніцтва?
- Апошняе месца кіравання?

- Дэкрэт Савнаркаму зусім ня меў на мэту прызнанье правасуб'ектнасці з ВКЛ... Выробіце надта съмелья дапушчэнні пра далейшую “легітымізацыю”. Таксама ня варта раскідацца фразамі кшталту “праўную сутнасць” стасоўна УССР, БССР і ЛітССР. Таксама няясна, чаму Вы ўважаеце, нібы Дэкрэт Савнаркаму ёсьць перашкодай на шляху “інкарпарацыі земляў Рэспублікі Беларусь” з боку Рәсей.

7. Што такое “Гэнэральная Канфэрэнцыя ВКЛ”, “скліканье Сойму ВКЛ”, а заадно і “вольная элекцыя”? Па шчырасыці, дайшоўшы да гэтага моманту, мне цяжка ўспрымаць Вашыя ідэі сур'ёзна. Бо старонкай раней Вы пішаце пра суб'екты, “утвораныя на падставе сумніўнай “квазі-дэмакратичнай” пракэдуры”... а чаму прапанаваная Вамі пракэдура ёсьць больш дэмакратичнай?

8. Мая парада: альбо пазъбягаць, альбо вельмі асьцярожна звяртацца да тэрмінаў кшталту “праўная пераемнасць”, “легітымнасць”, “унармаванье юрыдычнай спадчыны ВКЛ”, “кантынуітэт”.

9. У выпадку ВКЛ размова можа весціцца максымум пра змену называ Рэспублікай Беларусь, а не пераемнасць Рэспублікай Беларусі – але ці гэта сур'ёзна некага сёняня цікавіць?

10. У сваіх выказваннях Вы сягаеце надта далёка, прапануючы фактычна чарговую аўтарытарную змену ўлады *фантастычным шляхам* (*апошняе выкруслена аўтарам водгуку – рэд.*)

Магчыма ёсьць сэнс сфакусаваць увагу на “гістарычных лініях” з глыбокім аналізам праўнае спадчыны ВКЛ стасоўна Беларусі. Гісторыяграфічна бітва ёсьць важнейшай за юрыдычную, дзе ніякіх шанцаў няма. Напрыклад, зусім ня ёсьць фантастыкай ўзыняць пытаньне пра “гістарычную спрадядлівасць” захавання Летувіскай Рэспублікай падобнай называ. Грэцыя настомніца падымае гэтае пытаньне на ўсемажлівых канфэрэнцыях і раўндах-перамовах з Македоніяй. Калі гэта, канешне, Вас цікавіць, бо натуральна, плёну, акрамя прыцягнення міжнароднай увагі да гісторыяграфіі ВКЛ, гэта на дасыці. Затое дакладана выкліча палітычны скандал з адпаведнымі наступствамі. Размову ў рэчышча міжнароднага права можна было б

ДЫСКУСЫЯ

Камэнтар рэдактара да водгуку Пана Ўладзіслава Б.

Шаноўны Пане Ўладзіславе,

натуральна, што звязаныя да Пана я не рабіў папярэдніх спробаў спэцыяльна патлумачыць канечную мэту напісання тэксту датычна юрыдычных падставаў рэстаўрацыі ВКЛ. Вынікае гэта з жадання пазнаць першасную рэакцыю і думкі, якія ўзынікаюць у асобы незаангажаванай у працэс аднаўлення літвінскай сывядомасці і ВКЛ на гэты, досыць радыкальны, тэкст. І па выніках можна съцвердзіць, што нам удалося дасягнуць мэты, абы съведчыць Вашыя выказванні, да якіх уласна і кіруеца даны камэнтар. У сваіх разважаннях я вырашыў аднесціся да тых пунктаў, якія Вы абазначылі ў сваім водгuku.

1. Лічу натуральным тое, што Вы пісалі свой водгук згодна з сучаснымі прынцыпамі развіцця міжнароднага права. Дзіўна нават было б, каб Вы думалі інакш. Тым ня меней дазволю сабе выказаць думку, што міжнароднае права, як і якая-кольвеk іншая дысцыпліна знаходзіцца ў нясупынным руху развіцця. Вось жа ідэі, паданыя ў май Артыкуле датычыць ня столькі актуальных мажлівасці, колькі мажлівасці будучых, якія маюць быць адкрытыя пасыля канчатковага збурэння так званай "ААНаўскай" систэмы. Наш рух уважае гэту систэму за ня мень несправядлівую, за тыя, што легітымізавалі падзелы ВКЛ і Рэчы Паспалітай і імкненца да дыскрэдытаціі псеўдаутарытэту, набытага ААН у выніку II

Сусьеветнай Вайны.

Натуральна, што ў працы дзеля разбурання гэтага псеўдаутарытета сусьеветнай еднасці мы будзема карыстаць з аргументаў, назапашаных папярэдне існуючымі систэмамі міжнароднага права. Згодна з нашым бачаннем галоўны інструмент існуючай систэмы – Гааскі Суд мае скласьці свае паўнамоцтвы на карысць органа больш легітымнага і справядлівага ў нашым разуменіні – на карысць Папескага Арбітражу, як тое было ў сярэднявеччы. Але натуральна, што нягледзячы на гэту ідэйную пазыцыю, я ўсё ж далей аднесуся да таго, што Вы прадставілі ў сувязі з агульнага стану міжнароднага права.

2. У даным пункце маю съцвердзіць поўную згоду з тым, што Вы казалі, а менавіта, што ніводны з сучасных суб'ектаў, існуючых на тэрыторый ВКЛ ня можа прэтэндаваць на правапераемасць ад ВКЛ. Уласна нашай мэтай і не зьяўляецца змаганье за тое, каб такім суб'ектам стала існуючая Рэспубліка Беларусь. Нам важна перад усім дасягнуць утварэння новай суб'ектнасці, якая б мела пераняць правапераемасць ад ВКЛ. Такі новы суб'ект мог бы паўстаць, прыкладам, у выпадку аб'яднання і адначасовай самаліквідацыі Літоўскай Рэспублікі і Рэспублікі Беларусь, чаго уласна мы і імкнемся дасягнуць, і ні ў якім разе не зьбіраемся выказваць сумніў у праве Літоўскай Рэспублікі мець ту назву, якую яна мае. Мы толькі звязываем увагу на тое, што аблар гэтай Літоўскай Рэспублікі не адпавядае гісторычным межам Літвы і гэтая гісторычная несправядлівасць чакае свайго выпраўлення.

3. Способам аднаўлення праўнай і палітычнай тоеснасці дзяржавы – правапераеміці ВКЛ зьяўляецца ў нашым разуменіні аднаўленне (рэстаўрацыя) манархіі і аднаўленне інститута дзяржавы манархіі ў выглядзе Рэзэнцыйнай Рады і Сойму (якому папярэднічае Канфедэрацыя шляхты ВКЛ –

орган вядомы сваім існаваннем у перыяды міжкарапалеў ў Рэчы Паспалітай). Праўная тоеснасць забяспечваецца і тым, што ў выпадку завязаньня (самаскліканьня) Канфедэрацыі шляхты ВКЛ, гэта адбываецца за справай прадстаўнікоў ад большасці паветаў былога ВКЛ.

4. Абсалютна згодны! Так паасобку ані РБ, ані ЛР "індыйскага" аргументу ня маюць, але ў выпадку адначасовай самаліквідацыі і аб'яднання яны таі аргумент мець безумоўна будуть. ВКЛ не было чальцом ААН, але тады і РБ і ЛР супольна съцвердзіць аб наяўнасці данай пераемнасці.

5. Адносна данага пункту ня буду адносіцца вельмі разыгледла, з прычыны, што ўвогуле ідэя аб'яднання і самаліквідацыі РБ і ЛР тлумачыць падыход да асона названих тут аспектаў тэрыторыі, войска, сталіцы і дамовы паміж дзяржавамі.

6. Тут аднесуся толькі да апошняй яго часткі, бо тлумачэнне папярэдніх ідэтычнае п.5. У сваім артыкуле я хацеў съцвердзіць толькі тое, што Дэкрэт Саўнікаму адназначна звузі мажлівасці маніпуляцыі з тэрыторыяй ВКЛ, з боку Савецкай Рasei з палітычнага пункту гледжаньня, што змусіла яе надаць гэтым тэрыторыям фармальную незалежнасць у выглядзе БССР і УССР, а не інкарпараваць іх непасрэдна, нават з аўтаномным статусам – як Татарскую ці іншыя АССР, у склад Савецкай Рasei.

7. Належыць адзначыць, што манархісты паводле сваёй прыроды ня схільныя да спэцыяльнай адаравы "дэмакратычных працэсаў". У тэксьце зьяўляецца акрэсленне "квазі-дэмакратычная працэдура", якое ўжыта толькі ў кантэксце так бы мовіць навуковага даследавання так званых "дэмакраты" і іхнія клясыфікацыі, а ня ў сэнсе апраўдання "дэмакраты" перед яе вычварэннем у "квазі-дэмакратычных працэдрах". З нашага пункту гледжаньня шкодную работу робяць як "сапраўдныя дэмакраты" пад гэтую ідэю ды выкарыстоўвае яе. У абедвух выпадках зынішчаюцца традыцыйныя эліты, традыцыйны лад і парадак.

8. і 9. Датычна п. 8,9 – гл. п.5.

10. Так, мы прапануем аўтарытарную змену ўлады – і ня бачым тут нічога кепскага. Далей гл. п. 7.

Датычна падсумаваньня, якое Вы зъмісьцілі пры канцы свайго водгuka, хачу падзякаўці за паданыя ідэі, за выключнінем, яшчэ раз падкрэсліваючы, стаўленне пад пытаньне назвы "літоўскі" у дачыненні да грамадзян Літоўскай Рэспублікі, бо мы ўважаем за ганарое права абедвух Народаў насыць гэтае слáунае імя Літвінаў. А Вашае стаўленне да аднаўлення манархіі хацеў бы аднесціся хутчэй да шчырай непаінфармаванасці у данай галіне. Калі ж яно аднак ёсьць Вашым ідэйным стаўленнем да рэчаіснасці, тады шчыра жадаў бы Вам пазбаўлення ад акуляраў паліткарэктнасці, а калі і гэта не адбудзеца, тады ўсё роўна жадаў бы сыйсьціся з Вамі на іншых дыскусійных палях.

**Аляксандар Странцоў-Карвацкі,
рэдактар**

частка – чытаеца лёгка і цікава.

I яшчэ адная заўвага. Я ня ведаю ні Вас, ні Вашых палітычных перакананняў, але каб мне паказалі гэты Ваш тэкст і папрасілі напісаць юрыдычную анатэццыю, то яна была б скрайне крытычнай, а месцам нават сатырычнай – і нават не праз непаразуменіні з правапераемасці, бо прынамсі, я адчуваю карані Вашага інтарэсу, а праз абсалютна недапушчальны ў цывілізаваным съвеце пасажы напрыканцы, дзе Вы апісваеце "канкрэтныя крокі па аднаўленні ВКЛ". Парадак сальна спрабуючы апэляваць да права, Вы самі прапануеце ўчыненне відавочнага парушэння сучасных дэмакратычных стандартоў міжнароднага права. Любая размовы пра "рэстаўрацыю манархіі" патыхаюць вельмі нядобра...

Ня ведаю, ці прыгадуцца Вам гэтыя камэнтары наагул. Калі ёсьць канкрэтныя пытаньні – звязаныя засяроджэннем. На большае – ня маю часу.

**З павагай і найлепшымі
зычэннямі ў 2007-ым,
Ўладзіслаў Б.**

Падарожныя зацемкі.

ПЕРАБАВІЎШЫСЯ З ПАРУ ДЗЁН НА ВАСЬКАЕВОТЧЫНЕ-БЕЛАСТОЧЧЫНЕ, пасыпеўшы ёсьцо дапяць колькіх унёскаў²: Перш на перш зачыснае даймо зь людзкая пекнасць: найусыщешнейшая расавая холь³ а глузднасць на тварах нават вымоўных прастэчаў, зычлівасць а ветласць, імкненне якся дапамагчы нават ня маючи згоды на падставовых постанях, нават насуперак простым абвязкам, прыязнасць ад што людзіны: ня вычуў агрэсыі нават з боку кунпаніяў маладзюкоў вотпліўной удачы... як апісываў Дубавец (мабыць) у Нашай Ніве дайма з кунцертаў у Польшчы ці шпацыраў дзесяць у Эўропе – сталае вычуцьцё нястачы чагасць неадымна звыклага, нястачы да нават няўтунасці – нястачы агрэсы!

Параўнанье не на карысыць Менську а пагатоў Вітапску ці якоес заплюгаўленай Воршы або Наваполацку:

На гуліцах Менську тыкеля хіба дзесяціна з забачаных гомо выдаюць на тутэйших з расавай удобы⁴ або глуздных на ўдобу й здобу⁵, на ўсенькіх засталых відацьме цямскі адбітак здэградаванасці, прыгнобленасці, пасупнасці ці бяздонай пустэчы, асьміна зь іх нахрапістай агрэсыўна екстремістичнай свойнага хамства й апушченства. Пра жадна зычлівасць няма гавенды – усі спрэс у панцырах адчужанасці, апрача цямска падлітых якія чляпяціся да гэных чые „панцыры” кволышы. Варта забыціся на гэнаю вонкаваю „нарыхтаванасць да самааслоны”, як неўзабаве падваліць якайсь шваль а значе з большай ці мнішаша агрэсыўнасціяй чапіціся. І гэтак у Менську – дзе шчыльнасць адукаваных а культурызаваных асобаў мо наўгусынейшаю у краіне, хіба Гарадзеншчына, Глыбоччына а Браслаўшчына знайшліся б на лепшаю культурнасць й, зацемця – адно ў тамтых каталіцкіх анкіявах! Спрэс на ўсходзе ці ў паноўнау праваслаўных лякалях становішча непараўнальная змрачнейшым.

А зара да параванання выпадкі, якіх няма як уявіці ў РБ:

Згадаю да прыкладу як ахойнік на Рады ё Беласток праводзіў мяне то да выгоды то да пакою да палення, хоці ж ня мусіў чыніці гэнак а нат маў ня чыніці, прапанаваў нават пачаставаці зь ягонае срабойкі й да гэнкага падобнага, а заразом не знайшоўшы быў із імною паразуменіем ва ўздыманая квэстыя дышкраванай!

Згадаю гэтакія-сама прыгоды на фэсту ў Бычыні (хоя іх генам кяльтыцкая вотчына, але прыклад тоесным папярэдняму). У Бычыні, з другое гадзіны а сыбоця, заўсяг⁶ зачыніяюць. А іймне забракла лекаў было, асьцягнуўшыся⁷ бо быў перараз цяжкія кайстры. І тут адбылася надзвычайнай, дзеля мяне, неспадзеўка: папросіўшы быў завадатара фэсту падказаці ѹмніе, як адшукці чыннай зялейні, ён загукаў бурмістру, бурмістра знайшоў гаспадара зялейні сярод глядацтва, гаспадар зялейні зvezdзіў па ключыскі ад зялейні, праводзіў мяне да яе й

спрадаў лекаў ізь цымскаю зыніккаю! Гэтакій удзельлівасці я неўявіў бы сабе і ў найшчасцішым съненію! Анівэз гэнкага аనі можна спадзяваціся ў жадным краю РБ!

Першым споцяям ільга прыпусціць, іжа красаванье ветласці-культуровасці вінікай

зы сталае змаганьнені с заматоеснасці:

Пад провадам паноўнае лаціністичнае пальшчыны „Руская” суполнасць Беласточчыны вычуваючы собскай апрычонасці⁸ выгадавала на ёй собскае культуральнае Абранасці. Прыватнасцім гэтакія культуральная Абранасць перасягае ў культуровасці паспалітае культуральная роўні ў Польшчы: за ўрачыстасці вячеры па Бельскім кунцерту Бардоўская Восені ў Гайнавіцкім Беларускім музею мяне не змушалі піці – ня ў прыклад Паляком, якія стала змушаючы на фэстах рыцэрскіх!

У „Беларусі” – пост Ліцьве пад провадам паноўнага маскальскага займа⁹ за паноўнаю бізанцію квазікультураю эканамічнае й культуральнае красаванье ўмажліўшыся ў ванклявох за каталіцкаю лацінічнай культурою, дзе носьбіты гэтакія культуры вычуваючы ўласнае апрычонасці на тле зьдзічелых занядбу ѹдэградаці за паноўнаю бізанцію квазікультурай выгадаваўшы на падмурку гэтакія вычуцьця ‘прычонасці – Шляхотнай Абранасці.

Адых маскалі й Вукрайнцы-ўсходнікі таксама мусіўшы як ужо колькі дзесяціроначаў распачаць валькі аб заматоеснасці. І чаго вынікі? Гэта іх анівэз ня зынезлачыніўшы – нездекрыміналізаваўшы. Замальны тэрмін? Анутыкі не! Згадайма маскалёў-сталавераў якія цікаўшы быў соткамі тысёнкаў шчэ да Літвы. Зважма на Сэрбаў! Ажак маўшы замальнага тэрміну дзеля гэтакія валькі? Мусітка падставова-вызначальныя чыннікі квэстыя культурнасці падлягая

ПРОВАДНАСЦІ ці лацінічнае культуры ці квазікультуры бізанція.

Ачкльве „наськія” на Беласточчыня гэтага няўсьведамляюць а сучы заўдзячнымі „рускасці”-бізанція, на споцяям мойскі – менавіта дзеля проваду лаціншчыны яны красавуць за собскаю варычонасціяй, саматоеснасціяй а расавай а культуральнаю холяй а ўзынёсласціяй. Прывяджайця да нас у Беларусь а забачаць як сканаўшы сучы холь расавая а заняпаўшы, дакладней таксама сканаўшы культура ѹсенька засталася пад провадам бізанція-рускасці ѹ якаво нам гэтта захлініціся ў рускім моры!..

Ато ж але! Прывяджайця рагай на паўянёх¹⁰ каб выбавіць нас! Но, далібог, канаема! Аколькі нас сучу „съведамых”? – 10%? А колькі мусіць зъяжджаці ѹ колькі зь іх зъвернуціся? Калі ленін рыхтаваў быў перакруту на нямецкі кошт – гэных грошай ставала каб задарма засобіць адпаведнымі газэтамі працоўных што адумысловасці, вайскуюць што галіны войскай, а ў нас нават за элекцыяў улёткамі не застарчаюць усіх нават у Менську! Якія гэтта ўласныя сродкі ѹ высілкі проці несканчатных рэурсаў кацапшчыны?! З гэтакім поступам як на сучаснаю хвілю шчэ соткі рокаў забракне каб мы саматугам выбавіліся!

Пакуль гэны Дзядзька Сэм паквітае з Пайночнай Карэй, Іранам, Хінамі, накорме Махмуда Абаса зь ягонаю хэўраю галаварозаў...

Авохенецкі мае...

Пан Скіргайла Палянэнскі-Мацкевіч

Газета «Літва» была адноўлена ў 1995 р. Да 1998 р. у рэдакцыю ўваходзілі Уладзімер Міхневіч, Аляксандар

Ян Стральцоў-Карвацкі

і Уладзімер Пятровіч. З 1999 р. склад рэдакцыі змяніўся і гэты пумар падрыхтаваў:

Рэдактар:

Аляксандар Ян Стральцоў-Карвацкі

Поштавая скрынка:

п/с 26, 220050 Менск-Літоўскі

Рэч Паспалітая Літва - Res Publica Lithuania
e-mail: pol_lit@interia.pl